

ОБЩИ ПРИНЦИПИ НА ПРОМИШЛЕНАТА ПОЛИТИКА НА ЕС

Целта на промишлената политика на ЕС е да се повиши конкурентоспособността на европейската промишленост, за да може тя да продължи да изпълнява ролята си на движеща сила на устойчивия растеж и заетостта в Европа. С цел осигуряване на по-добри рамкови условия за промишлеността на ЕС са приети различни стратегии, най-актуалната от които е представена в съобщението от януари 2014 г. „За възраждане на европейската промишленост“.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Член 173 от ДФЕС

ЦЕЛИ

По своето естество промишлената политика е хоризонтална и цели осигуряването на рамкови условия, благоприятни за конкурентоспособността на промишлеността. Тя също така е добре интегрирана в редица други политики на ЕС, например политиките в областта на търговията, вътрешния пазар, научните изследвания и иновациите, заетостта, опазването на околната среда и общественото здраве. Конкретните цели на промишлената политика на ЕС са следните: (1) „ускоряване на приспособяването на промишлеността към структурните промени“; (2) „поощряване на благоприятна среда за инициативността и за развитието на предприятията в целия Съюз и в частност на малките и средните предприятия“; (3) „поощряване на среда, благоприятна за сътрудничество между предприятията“; и (4) „подпомагане на по-доброто използване на промишления потенциал на политиката на иновации, научни изследвания и технологично развитие.“ (член 173 от ДФЕС).

ПОСТИЖЕНИЯ

А. Въведение

С инструментите на промишлената политика на ЕС, които са и инструменти на политиката в областта на предприемачеството, се цели да се създадат общи условия, при които предприемачите и стопанските субекти да могат да поемат инициативи и да развиват своите идеи и възможности. Независимо от това промишлената политика следва да отчита специфичните нужди и

характеристики на отделните отрасли. Годишните европейски доклади относно конкурентоспособността анализират силните и слабите страни на европейската икономика като цяло и в частност на европейската промишленост и могат да служат като основа за инициативи на междусекторни и секторни политики.

Б. Към интегрирана промишлена политика

Докато през 80-те и 90-те години на миналия век институциите на ЕС бяха съсредоточени главно върху създаването на единен пазар, създаването на икономическия и паричен съюз и разширяването на ЕС насочиха вниманието към индустриалната политика. За пръв път през юли 2005 г. съобщението на Комисията „Изпълнение на Лисабонската програма на Общността: политическа рамка за укрепване на производството в ЕС — към по-интегриран подход за промишлената политика“ ([COM\(2005\) 0474](#)) определи интегриран подход за промишлената политика въз основа на конкретна работна програма от междуетраслови и отраслови инициативи.

Съобщението на Комисията от 2008 г., озаглавено „План за действие за устойчиво потребление и производство и за устойчива промишлена политика“ ([COM\(2008\) 0397](#)), си поставя за цел да предостави интегриран пакет от мерки за насърчаване по-устойчиво потребление и производство, като същевременно се повиши конкурентоспособността на европейската икономика. За да се постигне този „непорочен кръг“, в плана за действие се предлага използването на разнообразни политически инструменти. Един от тях е, например, насочването на потребителското търсене към по-устойчиво потребление чрез опростяване на рамката за етикетиране.

В отговор на предизвикателствата, свързани с гарантирането на устойчиво снабдяване с неенергийни суровини за икономиката на ЕС, Комисията предложи „инициатива за суровините“ ([COM\(2008\) 0699](#)), чиято цел е да се осигури равен достъп до ресурси в трети страни, да се създадат по-добри рамкови условия за добив на суровини в рамките на ЕС и да се намали потреблението на първични суровини чрез повишаване на ефективността на ресурсите и насърчаване на рециклирането. В следващо съобщение на Комисията ([COM\(2011\) 0021](#)) се предлага да се засили изпълнението на инициативата за суровините.

В съобщението „С поглед към бъдещето ни: разработване на обща стратегия за главните базови технологии в ЕС“ ([COM\(2009\) 0512](#)) Комисията отбелязва, че в настоящата си политическа рамка ЕС ще насърчи развитието на главните базови технологии, като предлага да се създаде и експертна група на високо равнище, която да поеме отговорност за изготвяне на обща дългосрочна стратегия. В окончателния си доклад групата на високо равнище предлага 11 препоръки за политиките на развитие и за внедряване на главни базови технологии в Европа.

В. Стратегията „Европа 2020“ и водещата инициатива „Индустриална политика за ерата на глобализацията“

През март 2010 г. Лисабонската стратегия беше заменена от стратегията „Европа 2020“ („Европа 2020 — Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“ ([COM\(2010\)2020](#))). Новата стратегия предлага седем водещи инициативи, четири от които имат конкретно отношение към повишаването

на конкурентоспособността на промишлеността в ЕС: „Водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“ Съюз за иновации“ ([COM\(2010\) 0546](#)), „Програма в областта на цифровите технологии за Европа“ ([COM\(2010\) 0245](#)), „Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията“ ([COM\(2010\) 0614](#)) и „Нови умения за нови работни места“ ([COM\(2008\) 0868](#)). Водещата инициатива „Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията“ се съсредоточава върху 10 дейности за повишаване конкурентоспособността на европейската промишленост, като поставя по-голямо ударение върху фактори като растежа на МСП и доставките и управлението на суровините.

Съобщението на Европейската комисия „Промислена политика: засилване на конкурентоспособността“ ([COM\(2011\) 0642](#)) от 14 октомври 2011 г. призовава за провеждане на съществени структурни реформи, както и на последователни и координирани политики в държавите членки за укрепване на икономическата и промишлената конкурентоспособност и засилване на устойчивия растеж в дългосрочен план. В това съобщение се посочват различни ключови области, нуждаещи се от по-енергични усилия: структурните изменения на икономиката; иновативността на различните видове промишленост; устойчивото развитие и ефективното използване на ресурсите; бизнес средата; единният пазар; и малките и средните предприятия.

На 10 октомври 2012 г. Комисията прие актуализация на водещата инициатива за индустриалната политика, озаглавена „По-силна европейска промишленост за растеж и възстановяване на икономиката“ ([COM\(2012\) 0582](#)), с която се цели стимулиране на инвестициите в иновации, като ударението се поставя върху шест приоритетни области с голям потенциал (усъвършенствани производствени технологии за екологично чисто производство; главни базови технологии; продукти на биологична основа; устойчива индустриална политика, строителство и суровини; екологично чисти превозни и плавателни средства; и „интелигентни“ електроенергийни мрежи). В това съобщение се подчертава също така необходимостта от подобряване на пазарните условия, на достъпа до финансиране и до капиталовите пазари, на човешкия капитал и уменията като средства за насърчаване на конкурентоспособността на промишлеността.

През януари 2014 г. Комисията представи съобщението „За възраждане на европейската промишленост“ ([COM\(2014\) 0014](#)). Съобщението се съсредоточава върху постигането на обрат в упадъка на промишлеността, както и на целта от 20 % от БВП за производствени дейности до 2020 г. Комисията посочва, че за привличане на нови инвестиции и за създаване на по-добра бизнес среда Европа се нуждае от по-голяма последователност на политиките в областта на вътрешния пазар, в това число европейска инфраструктура, например енергетиката, транспорта и информационните мрежи, а също и стоки и услуги. Освен това се посочва и значението на подобряването на сътрудничеството в областта на висококачествената публична администрация, търговията, изследователската дейност и суровините.

Тази политика беше допълнена през 2016 г. със съобщение, озаглавено „Цифровизиране на европейската промишленост — Оползотворяване в пълна степен на предимствата на цифровия единен пазар“ ([COM\(2016\)](#)

[0180](#)), което се съсредоточава върху цифровизацията и свързаните с нея предизвикателства като финансирането, стандартизацията в областта на ИКТ, големите информационни масиви и уменията. Освен това с инициативата за подкрепа на стартиращи и разрастващи се предприятия ([COM\(2016\) 0733](#)), стартирана през 2016 г., се цели на многобройните европейски иновативни предприемачи да се предоставят всички възможности за изграждане на водещи в световен мащаб дружества.

Г. Програми на ЕС за подпомагане

Понастоящем редица политики, програми и инициативи, които обхващат широк спектър от области, допринасят за промишлената политика на ЕС. Примери за инициативи с бюджетен пакет включват (по ред на важност): политиката на сближаване, „Хоризонт 2020“, Механизма за свързване на Европа и програмата на ЕС за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME), чийто колективен бюджет възлиза на близо 200 милиарда евро. Освен това Планът за инвестиции за Европа и Европейският фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ) имат за цел да мобилизират до 2020 г. най-малко 500 милиарда евро под формата на частни и публични инвестиции. Два повтарящи се приоритета в рамките на тези програми и инициативи са МСП и иновациите.

РОЛЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

С промените, въведени с Договора от Маастрихт, за пръв път беше поставен въпросът за промишлената политика — постижение, което може да бъде отдадено на инициативите на Парламента, които спомогнаха за стимулиране на реорганизацията на стоманодобивния сектор и съдържаха призови за по-динамична промишлена политика. Оттогава Парламентът прие множество резолюции, които допълнително укрепват промишлената политика на ЕС. Някои от най-новите са изброени по-долу:

- в резолюцията от 16 юни 2010 г. относно стратегията „Европа 2020“^[1] категорично се подкрепя промишлена политика, с която се цели създаването на среда, подходяща за поддържане и развитие на силна, конкурентоспособна и диверсифицирана промишлена база в Европа. В нея освен това се подчертава, че стратегията „Европа 2020“ следва да разкрие разходите и ползите от преминаването към устойчива, енергийно ефективна икономика;
- в резолюцията от 9 март 2011 г. относно промишлената политика в ерата на глобализацията^[2] се подчертава значението на разработването на всеобхватна визия за европейската промишленост през 2020 г., като се счита, че от основно значение за привличането на инвестиции е дългосрочната регулаторна предвидимост и стабилност. В тази резолюция Парламентът преди всичко насърчава Комисията да обърне по-голямо внимание на обновяването на промишлеността, на нейната конкурентоспособност

---

[1]ОБ С 236 Е, 12.8.2011 г., стр. 57

[2]ОБ С 199 Е, 7.7.2012 г., стр. 131

и устойчивост и да разработи амбициозна, екологично ефективна и съобразена с околната среда промишлена стратегия на ЕС;

- в резолюцията от 26 октомври 2011 г. относно Програмата за нови умения и работни места^[3] се подчертава значението на развитието на по-тясно сътрудничество между изследователските институти и промишлеността, както и на насърчаването и подкрепата на промишлените дружества за инвестиране в изследователска и развойна дейност. Парламентът призовава за засилване на инвестициите в образованието, изследванията и иновациите, за насърчаване на центрове за високи постижения и мобилност на младите хора, както и за подкрепа на развитието на условия за стимулиране на растежа на иновационните предприятия;
- в резолюцията от 19 януари 2012 г. относно космическата стратегия на Европейския съюз в услуга на гражданите^[4] се изтъква значението на стратегия за изследователската дейност и иновациите в областта на космическата политика, която гарантира технологичния напредък, промишленото развитие и конкурентоспособността на Съюза и създава работни места в ЕС;
- в резолюцията от 15 януари 2014 г.^[5] „Повторна индустриализация на Европа за насърчаване на конкурентоспособността и устойчивостта“ се извършва оценка на сегашното състояние на промишлеността в Европа и се предлагат различни мерки за справяне с настоящите предизвикателства. В нея се подкрепя стратегия за възраждане на промишлеността за устойчива Европа, която да насърчава иновациите, водещи към нова индустриална революция;
- в резолюцията от 4 февруари 2014 г.^[6] относно плана за действие за конкурентоспособна и устойчива стоманодобивна промишленост в Европа се подчертава важното място на стоманодобивната промишленост в индустриалните вериги за създаване на стойност, като автомобилостроенето, строителството, механо- и електротехниката. В нея се призовава също така за поддържане на конкурентоспособна европейска стоманодобивна промишленост, която осигурява икономически растеж и работни места в Европа;
- в резолюцията от 9 юни 2016 г.^[7] се цели запазване на конкурентоспособността и на водещите позиции в световен мащаб на европейския сектор за оборудване за железопътния транспорт.

Frédéric Gouardères
05/2019

---

[3]ОВ С 131 Е, 8.5.2013 г., стр. 87

[4]ОВ С 227Е, 6.8.2013 г., стр. 116

[5]ОВ С 482, 23.12.2016 г., стр. 89

[6]ОВ С 93, 24.3.2017 г., стр. 59

[7]Приети текстове, [P8_TA\(2016\)0280](#)

